

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 112g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a unor dispoziții
din articolul 389 alin. (4) pct. 2) din Codul de procedură penală
(*sentința de condamnare în cazul aplicării amnistiei*)[2]

CHIȘINĂU

19 iulie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 12 iulie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 19 iulie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 din Codul penal” din articolul 389 alin. (4) pct. 2) din Codul de procedură penală, ridicată de dl judecător Ghenadie Eremciuc, în dosarul nr. 1-89/2022, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Ghenadie Eremciuc de la Judecătoria Bălți, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Bălți, sediul central, se află cauza penală de învinuire a dlui Ion Popovici de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 287 alin. (2) lit. b) din Codul penal [*huliganismul*].

4. În cadrul dezbaterilor judiciare, procurorul de caz a solicitat condamnarea inculpatului, cu aplicarea pedepsei amenzii de 600 de unități convenționale și cu aplicarea Legii cu privire la amnistie. Dna avocat Mariana Ciubara, care apără interesele dlui Ion Popovici, a solicitat aplicarea amnistiei și încetarea procesului penal.

5. Printr-o încheiere din 1 iunie 2022, dl judecător Ghenadie Eremciuc de la Judecătoria Bălți, sediul central, a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal” din articolul 389 alin. (4) pct. 2) din Codul de procedură penală și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 114
Înfăptuirea justiției

„Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.”

Articolul 115
Instanțele judecătorești

„(1) Justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.

[...]”

7. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 107
Amnistia

„(1) Amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

[...]”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 275
Circumstanțele care exclud urmărirea penală

„Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care:

[...]

4) a intervenit termenul de prescripție sau amnistia;

[...]”

Articolul 285
Încetarea urmăririi penale

„[...]”

(2) Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)-9) din prezentul cod [...].

[...]”

Articolul 332
Încetarea procesului penal în ședința de judecată

„[...]”

(5) În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.”

Articolul 389
Sentința de condamnare

„[...]”

(4) Sentința de condamnare se adoptă:

[...]

2) **cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 din Codul penal** și în cazurile prevăzute în art. 89 alin. (2) lit. a), b), c), e), f) și g) din Codul penal;

[...].”

Articolul 391

Sentiința de încetare a procesului penal

„(1) Sentiința de încetare a procesului penal se adoptă dacă:

[...]

6) există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală;

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul excepției menționează că nu este clar când instanța de judecată poate aplica amnistia și poate pronunța (i) o sentiință de încetare a procesului penal sau (ii) o sentiință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei.

10. Potrivit autorului excepției, textul „cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 din Codul penal” din articolul 389 alin. (4) pct. 2) [*sentiința de condamnare*] din Codul de procedură penală trebuie declarat neconstituțional. Acesta mai susține că articolul 391 [*sentiința de încetare a procesului penal*] din Codul de procedură penală ar trebui să prevadă expres că instanța de judecată pronunță o sentiință de încetare a procesului penal în cazul în care a intervenit amnistia.

11. Prin urmare, autorul excepției susține că prevederile contestate contravin articolelor 4, 7, 8, 16, 21, 22, 23, 26, 54, 114 și 115 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

14. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de judecător din oficiu. Astfel, Curtea constată că sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală în care procurorul de caz a solicitat pronunțarea unei sentiințe de condamnare și aplicarea amnistiei, iar avocatul a solicitat aplicarea

amnistiei și încetarea procesului penal. Prin urmare, Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă textul „cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 din Codul penal” din articolul 389 alin. (4) pct. 2) din Codul de procedură penală.

17. Curtea reține că prevederile criticate au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate în cazul sesizării nr. 42g/2022, prin raportare la critici identice de neconstituționalitate și ridicată de același autor, fiind pronunțată Decizia nr. 96 din 12 iulie 2022.

18. În Decizia menționată *supra*, Curtea a reținut că autorul excepției de neconstituționalitate a enumerat articolele 4, 7, 8, 16, 21, 22, 26, 54, 114 și 115 din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate. De asemenea, Curtea a reținut că testul calității legii, prevăzut de articolul 23 din Constituție, se efectuează prin raportare la un drept fundamental. Totodată, Curtea a menționat că sub aparența unor critici referitoare la imprevizibilitatea prevederilor contestate, autorul excepției a pus, în acest caz, o problemă de interpretare și aplicare a dispozițiilor referitoare la amnistie, competență care, prin definiție, le revine instanțelor de judecată. În aceste condiții, Curtea a declarat inadmisibilă sesizarea nr. 42g/2022 (a se vedea §§ 22-26).

19. De principiu, această situație nu poate să constituie un impediment pentru a solicita controlul de constituționalitate al unor prevederi din perspectiva altor critici de neconstituționalitate. În asemenea cazuri, Curtea trebuie să verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea (a se vedea DCC nr. 42 din 1 aprilie 2021, § 18).

20. Analizând argumentele autorului excepției, Curtea reține că acesta nu a prezentat argumente noi care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea excepției de neconstituționalitate. Astfel, Curtea constată că prezenta sesizare privind excepția de neconstituționalitate este repetată și, de vreme ce nu au intervenit elemente noi care să provoace reconsiderarea jurisprudenței Curții, atât soluția, cât și considerentele menționate în Decizia nr. 96 din 12 iulie 2022 sunt valabile și în prezenta cauză.

21. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 din Codul penal” din articolul 389 alin. (4) pct. 2) din Codul de procedură penală, ridicată de dl judecător Ghenadie Eremciuc, în dosarul nr. 1-89/2022, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 19 iulie 2022

DCC nr. 105

Dosarul nr. 112g/2022